

DİJİTAL KÜLTÜR ÇAĞINDA TEKNO PARKLARIN YERİ: ÇANAKKALE TEKNO PARK FİRMA ÇALIŞANLARININ GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA*

Sibel ŞEN**
Ali Emre BİLİS***

ÖZET

Günümüzde bütün modern toplumlarda var olan teknopark kurumları, araştırma- geliştirme ve inovatif süreçlere destek olan yapıları itibarıyla dijitalleşme konusunda anahtar konumdadır. Ülkemizde birçok ilde kurulan teknoparklar eğitim, yazılım, dijital içerik geliştirme, endüstriyel üretim vb. gibi çeşitli sektörlerdeki firmalara çeşitli olanaklar sağlamaktadır. Bu firmalar teknoparkta kurdukları ofisler sayesinde dijitalleşme süreçlerini hızlandırarak toplumsal değişime, kültürel süreçlere yön vermektedirler. Bu çalışmanın ortaya çıkmasındaki temel motivasyon da işte bu süreçleri doğru bir şekilde analiz edebilmektir. Çalışmanın birincil amacı, dijitalleşme, dijital kültür kavramlarının teknoparklarla olan ilişkisini açıklamak ve dijital kültürün yayılmasında teknoparkların rolünü öğrenmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve bu kapsamda durum çalışması deseni oluşturulmuştur. Veri toplama tekniği olarak görüşmeler yapılmış bununla birlikte teknoparka ilişkin veriler alan araştırması ile elde edilmiştir. Örneklem olarak belirlenen Çanakkale Teknopark içerisinde faaliyet gösteren firma sahipleriyle; dijital, dijital kültür, yeni medya araçları, teknoparklar ve şirket tutumları temalı görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde katılımcıların düşünceleri ve deneyimleri elde edilmeye çalışılmıştır. Firma sahiplerinin katılım sağladığı çalışmada elde edilen veriler maxqda programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu analizler kapsamında tüm boyutlar arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre teknopark bünyesinde faaliyet gösteren firmaların iletişim araçlarını etkin bir şekilde kullandıkları, dijital gelişmeleri yakından takip ettikleri, getirdikleri yenilikler sayesinde topluma ve kültüre yön verdiklerini düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital, Dijitalleşme, Dijital Kültür, Yeni Medya, Teknopark.

THE ROLE OF TECHNOLOGY PARKS IN THE ERA OF DIGITAL CULTURE: A QUALITATIVE STUDY BASED ON THE VIEWS OF ÇANAKKALE TECHNOLOGY PARK EMPLOYEES**ABSTRACT**

Technology park institutions, which exist in all modern societies today, are crucial in terms of their support for research, development, and innovative processes, making them key players in the realm of digitalization. In Turkey, technology parks established in various cities provide diverse opportunities to companies in sectors such as education, software development, digital content creation, industrial production, and more. Through the offices they establish within technology parks, these companies accelerate their processes of digitalization, steering societal and cultural changes. The primary motivation behind this study is to accurately analyze these processes. The main objective of this study is to elucidate the relationship between digitalization, the concept of digital culture, and technology parks, as well as to understand the role of technology parks in disseminating digital culture. The study employs a qualitative research method, using a case study design. Interviews were conducted as the data collection technique, supplemented by field research to gather information related to the technology park. Interviews were conducted with business owners operating within Çanakkale Technology Park, who were selected as the sample. The interviews focused on topics such as digitalization, digital culture, new media tools, technology parks, and company attitudes. The aim was to capture the participants' thoughts and experiences. The data collected from the study, in which business owners participated, were analyzed using the MAXQDA

* Bu makale, 1. yazarın Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim Dalı'nda hazırladığı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

** Çanakkale Teknoloji Geliştirme Bölgesi A.Ş., Kuluçka Merkezi Koordinatörü, sibellsenn@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8277-758X

*** Doç.Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, Televizyon Anabilim Dalı, aliemre.bilis@comu.edu.tr, Çanakkale, Türkiye. ORCID ID: 0000-0001-9892-9907

program. The analysis revealed significant relationships across all dimensions. Accordingly, it was determined that companies operating within the technology park effectively utilize communication tools, closely monitor digital advancements, and believe that they shape society and culture through the innovations they introduce.

Keywords: Digital, Digitalization, Digital Culture, New Media, Technology Park.

1.GİRİŞ

İnsanoğlunun bilimi teknoloji olarak kullanmaya başlaması ile günlük hayatında köklü değişimler yaşanmış, eski zanaat uygulamalarının yerini bilimsel bilgi almaya başlamıştır. Aynı zamanda insanoğlu doğada var olan nesnelere teknik beceri ile araç gereçleri dönüştürmüş böylece avcı-toplayıcı düzenden yerleşik düzene geçmiştir. Antik Yunan'dan günümüze kadar teknoloji insan hayatının varlığını beslemiş ve tarih boyunca kazanılmış olan teknik beceriler teknolojik ilerlemeye katkıda bulunmuştur. Süreklilik göstererek hızla ilerleyen bu kavram, insanoğlunun teknolojik sonuçlardan daha fazla yararlanmasını sağlamıştır. Bu anlamda teknolojinin toplumsal etkileri küreselleşme ile gündelik rutinlerin içinde hızla deneyimlenerek toplumun önceki yaşam alanında değişim ve dönüşümleri beraberinde getirmiştir. Küresel çapta internetin kullanılmaya başlanması ile tüm insanlığı etkisi altına alan teknoloji ve dijitalleşme kavramları, toplumun ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda içinden çıktığı toplumun gelişimini de etkilemektedir. Çünkü "teknoloji alanında yaşanan gelişmeler, etkileşime girdikleri toplumsal yapıları da karşılıklı olarak değişikliğe uğratmaktadır. Bu anlamda denilebilir ki; toplum teknolojinin üretilmesinde rol oynarken, teknoloji de toplumdaki yeniliklerin meydana gelmesinde önemli bir rol oynamaktadır" (Yeşilorman ve Koç, 2014: 117-118). Bu bağlamda teknoloji, günümüz toplumunu olduğu kadar geçmiş toplumların yaşamlarını da şekillendiren önemli bir kavram olarak görülmektedir. Görünen o ki insanoğlunun ihtiyaçlar doğrultusunda teknolojiyi kullanarak ortaya koyduğu araç-gereçler, yeni oluşumları meydana getirmektedir.

Hızla ilerleyen günümüz teknolojisinin hayatımızda büyük yer edinmesiyle teknolojik gelişmelere verilen önem her geçen gün artarak ilerleme göstermektedir. Bu anlamda toplumların küresel rekabetleri önem kazanarak teknolojinin üretildiği, geliştirildiği, ar-ge faaliyetlerinin yapıldığı teknoparklara ihtiyaç duyulmuştur. Felsenstein'a (1994) göre, bilim parkının öncelikli amacı, teknoloji için bir tohum yatağı ve bir yerleşim bölgesi olmak ve "yeni, küçük, yüksek teknoloji firmalarının gelişimini ve büyümesini besleyerek, üniversite teknik bilgisinin transferini kolaylaştırarak bir kuluçka rolü oynamaktır." Bir diğer amaç ise bölgesel ekonomik kalkınma veya canlanma için bir aracı görevi görmektir.

Bu bağlamda teknoparklar, girişimcilere bir iş ya da hizmet yapma sürecini içeren bir yol haritası sunmaktadır. Teknoparklar, yerel endüstrilerinin ve bölgenin teknolojik gelişmişlik düzeylerinin yükselmesinde, özellikle daha yüksek katma değerli faaliyet gösteren yabancı yatırımcıları çekme noktasında firmalara katkı sağlayarak ürünün ticarileştirilmesi açısından da buldukları bölgeye sunduğu avantajlardan dolayı önemli sayılmaktadır.

İnsanoğlunun teknolojik gelişmeler ile sürekli iç içe olduğu içinde bulunduğumuz dönem dijital çağ olarak adlandırılmaktadır. Hemen her alanı etkisi altına alan dijitalleşme süreci beraberinde dijital teknolojilere uyum sorunun yaşanmasına neden olmuştur. Bu anlamda teknolojik gündemin içerisinde yer alan toplumun; teknoloji ile uyum süreci, dijitalleşmeye katkı sağlaması ve kültürel süreçle bağdaştırması 'dijital-kültür' kavramını gündeme getirmektedir. Teknolojiyi günlük hayatın içinde deneyimleyerek yaşam biçimi haline getiren birey günümüz sanal kültürü içinde yer alarak dijital-kültür kavramını pratiğe dönüştürmektedir. Tüm bu dijitalleşme süreçleri beraberinde sosyal yapının değişmesinde rol oynamaktadır. Böylece içinde bulunduğumuz çağ ile teknolojik olanın insandan ayrılmadığı, teknolojinin düşünce yapısını etkilediği bir dönem başlamıştır. "İnsan hayatındaki her araç, onun yaşama bakış açısını da etkilemektedir. Yaşamı etkileyen araçlar, bireyin düşünme ve

düşünce biçimini de etkilemektedir” (Batur ve Uygun, 2012: 85). Bu demek oluyor ki değişim dijital yeniliği beraberinde getirmektedir. Ayrıca yeni teknolojilerle birlikte toplumsal yapı değişim gösterirken toplumun norm ve davranış kalıpları da değişmektedir. Bu nedenle içinde bulunduğumuz çağı anlamının doğrudan doğruya bağlantısı, teknolojiyi ve onun boyutlarını tanımaktan geçmektedir.

Teknolojik anlamda yaşanan hızlı gelişmeler iş dünyasını şekillendiren dönüşümleri beraberinde getirirken aynı zamanda bireylerinin teknoloji üzerinde daha fazla vakit harcamalarını ve teknolojik değişime uyum sağlamalarını zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda işletmelerin teknolojiyi en etkin şekliyle yönetebilme biçimlerini arama zorunluluğu gündeme gelmektedir. Özellikle teknolojinin işletmeler açısından etkisine bakıldığında ar-ge ve teknoloji geliştirme unsurları büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda bugünkü bilim ve teknoloji kümelenişiyle birlikte ticaretin, kültürün, toplumun yapısı yeniden şekillenerek, bilim ve teknoloji kümesi tüm yapıyı dönüştürmeye devam etmektedir.

Bu çalışmada dijital kültürün yayılmasında teknoparkların rolünü öğrenmek amaçlanmıştır. Bu bağlamda teknopark çalışanlarıyla bireysel görüşmeleri içeren bir yöntem belirlenmiştir. Bireysel görüşmelerde sorulacak sorular araştırmanın amacı doğrultusunda ve kuramsal çerçeve bağlamında oluşturulmuştur. Aynı zamanda görüşme soruları literatür çalışması yapılarak hazırlanmıştır. Dijitalleşme eksenindeki kavramlarla ilişkili sorular vasıtasıyla dijital kültür çağında teknoparkların işlevlerini ortaya çıkartmayı hedefleyen sorular niteliğindedir. Araştırmanın evreni Çanakkale Teknopark 'ta yer alan 18 yaş üzeri çalışan firma yöneticilerdir. Coğrafi bölgesel kapsamı, Çanakkale İl'inde Çanakkale Teknopark 'ın bünyesinde bulunan işletmeler seçilmiştir. Örnekleme ise araştırma evreni özelliklerini taşıyan girişimci firma yöneticilerinden oluşmaktadır. Çalışma yüz yüze ve çevrim içi yapılmıştır. Teknopark firmaları tarafından dijital kültürün benimsenmesi ve geliştirilmesini ölçmeye yönelik hazırlanan sorular uygulandıktan sonra veriler maxqda programında analizleri yapılarak yorumlanmıştır. Sonuçta analizler kapsamında yapılan tüm boyutlar arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Makale bazı analiz sonuçları üzerinden dijital kültürün yayılmasında teknoparkların rolü üzerinde çıkarımlarda bulunmaktadır.

2.DİJİTAL, DİJİTALLEŞ(TİRİL)ME VE DİJİTAL KÜLTÜR

Hızla gelişen teknoloji ile dijital teknolojilerin kullanım alanı tüm dünyada yaygınlaşmış, yenilikçi üretim şekillerinin ortaya çıkması ile günlük hayatın içerisinde yer almaya başlayan dijital, dijital dönüşüm ve dijitalleşme kavramları sıkça duyulmaya başlanmış, toplumları çeşitli yönlerden etkisi altına almıştır.

İngilizce kaynaklarda dijital kavramı, 0-9 rakamları arasında oluşan verilerin karşılıklı transfer edildiği ve elektronik ekranda gösterildiği sistemler ile bilgisayar teknolojileri olarak tanımlanmaktadır (Gülsoy, 2020: 221). Dijital kelimesi etimolojik olarak incelendiğinde ise Latince parmak anlamına gelen “digitus” kelimesinden ortaya çıkarıldığı ve parmaklarımızla sayabildiğimiz rakamları ifade etmek için kullanılan kelime olarak tanımlanmaktadır. Bu anlamda dijital kelimesi bilgilendirme sistemlerinin ana noktasını oluşturan sayısallaştırmayı dile getiren kavram olarak açıklanmaktadır (Klein, 2020: 998). Bu demektir ki hayatımıza giren dijital kavramı sayılarla yakından ilgili olup, analog olan verileri sayısallaştırılarak bilgisayarlar tarafından işlenebilen, saklanabilen, yönetilebilen bir veri haline dönüştürmektedir. Dijital sözcüğünün günümüzdeki en bilinen kullanımı temelde bilgisayar ve teknoloji ağırlıklı sistemde reel yaşam bilgisinin ikili (2’li) sayı formatına çevrilerek dijital ses ve fotoğrafçılığa evrilmesini ifade etmektedir (Tocci vd., 2004: 4).

Dijital devrim 1960’larda bilgisayarla başlayan, 1980’lerde bireysel bilgisayarların kişilere ulaşmasıyla devam eden 1990’larda internetin temel rol almasına kadar olan dönem olarak kabul edilmiştir. Bu dönemde bilgisayar kullanım oranı artmış ve bundan önce kâğıtlarda var olan bilgiler artık bilgisayarlarda tutulmaya başlanmıştır (Dündar, 2020: 4).

Dijitalleşme dilbilimsel kapsamda bakıldığında; analog olarak ortaya çıkarılan verilerin, bilgisayara aktararak, bu dataların bilgisayar aracılığıyla kullanılabilir şekilde sıfır ve bir (0 ve 1) rakamlarından meydana gelen bir seriye dönüştürülmesi kısmını ifade etmektedir (Cambridge Dictionary, t.y.). Dijitalleşme kavramı; “bir iş modelini, iş süreçlerini değiştirerek yeni gelir ve değer üreten fırsatlar sağlamakta bununla birlikte dijital teknolojilerin benimsenmesinde ve dijital bir işletmeye geçiş sürecinde aktif rol oynamaktadır” (Gartner Glossary, 2020). Bu bağlamda Gartner sözlüğüne göre yaşanan sosyal etkileşimlerin yanı sıra iş model süreçlerindeki değişimlere odaklanıldığı görülmektedir. Dijitalleşme tek bir seferlik bir olay olmamakla birlikte bir süreci temsil etmektedir. Bu süreç insan kaynaklı bir durumdan veya art arda gelen bazı olaylardan yazılıma dayalı bir durumu geçişi ifade etmektedir (Bloomberg, 2018). Dijitalleşme bir diğer yandan dijitalleşmeyi de beraberinde getirmektedir. Dijitalleşme en temel tanımıyla; belgelerin kopyalanmasına olanak tanıyan bir bilgi kodlama eylemidir (Petrescu, 2008: 547). Dijitalleşme ve dijitalleşme kavramları, içinde bulunduğumuz dijital dünyanın insanoğlunu hangi yönde şekillendirdiği ile ilgilenmektedir. Aynı zamanda küreselleşmenin yaratmış olduğu ulusal sınırların ötesine yayılmasına odaklanmaktadır. Bu bağlamda iş dünyasında iş süreçleri ve faaliyetleri farklı bir boyuta taşınarak dijital bir eyleme dönüşmüş, dijital bir çalışma ortamı sağlanmıştır.

Brookings raporunda da dijitalleşmenin insanları nasıl etkilediğine odaklanmaktadır. Rapora göre “Dijitalleşme iş dünyasını dönüştürmektedir” (Muro vd., 2017: 7). Bu anlamda “Dijital becerilerin kazanılması artık bireysel, sektörel ve bölgesel başarı için bir ön koşul haline gelmiştir.” Böylece dijital dönüşüm kavramını günümüz toplumu ve iş dünyası için en önemli yönelimlerden biri haline gelmesini açıklamaktadır. Özellikle işletmeler “hızla ilerleyen bilgi ve iletişim teknolojilerinin yarattığı olanaklar ve toplumun değişen ihtiyaçları doğrultusunda, organizasyonların daha aktif, verimli hizmet vermek ve faydalanıcı memnuniyeti sağlamak adına insan, iş süreçleri ve teknoloji unsurlarında” dijital bir dönüşüme girmektedirler (Tübitak-Bilgem, t.y.). Tüm bu süreçler yaşam tarzlarını ve kültürü de etkilemekte, değiştirmektedir.

2.1. Dijitalleşen Kültür ve Değişim

Teknolojinin tarihsel süreç içerisinde geçirmiş olduğu evrimsel süreç değerlendirildiğinde günümüz toplumları teknolojik anlamda en hızlı değişim ve dönüşümlerin yaşandığı çağın içinde yer almaktadır. 20. yüzyılın sonlarında doğru yaşanan bu hızlı değişim aynı zamanda günlük hayatı, yapısal düzenleri, toplumsal kavramları ve normları da önemli derecede etkilemektedir. Dijital çağın getirmiş olduğu bu ivmeli değişim ve dönüşüme uyum sağlamak önemli olduğu kadar bilginin saklanması, korunması, gelecek kuşaklara aktarılması da günümüz toplumlarında önemli bir yer edinmeye başlamıştır. İnternetin hızla gelişmesi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen teknolojik ilerlemenin ortaya çıkarttığı bu değişim günümüzde geleneksel olarak ifade ettiğimiz kültürün yerini yeni bir kültür süreci olarak görünen ve “dijital kültür” olarak adlandırılan kültür almıştır (Koç, 2022: 502). Geçmişten günümüze varlığını sürdüren ve toplumsal düzenin içinde değiştirici, dönüştürücü ve bütünleştirici gibi etkin bir rol oynayan kültür kavramı, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin her alana nüfuz etmesi ile yeni bir kültür süreci başlamıştır. Bu etkileşim kültürün dijitalleşmesine yol açmış ve dijital kültür olarak tanımlanan yeni bir kültür kavramı ortaya çıkmıştır. Dijital kültür ve olan kültür üzerinde bu anlamda etki sahibi olarak geleneksel kültürü dönüştürerek yeniden şekillenmesinde rol oynamaktadır.

Dijital teknolojilerin ortaya çıkması ve kullanılması ile hızla yayılan kültür kavramı toplumun yapısını değiştirerek kendi kültürünü, kendi dilini meydana getirmektedir. Dijital kültür doğası gereği anlık ve interaktif bir yapıdadır. Bu bağlamda içinde bulunduğumuz teknoloji kültürü dönüştürmektedir diyebiliriz. Deuze (2005: 66) dijital kültürü şöyle ifade etmiştir: dijital kültür, üst seviyeye geçmiş değerler sisteminin ve art arda meydana gelen beklentinin online kullanıcılar ile beraber data ve haber medyası üreticileri sayesinde ifade edilmesidir ki

bu durum medya katılımı, medyanın ileriye taşınması ve içeriğin kullanıcı tarafından oluşturulmasından meydana gelmektedir.

Çevrim içi kültür, bilgisayarlar ve insanlar arasındaki katı bağlantıların anlamlı ilişkilere dönüşmesine izin vermiştir (Ronchi, 2009: 15). Dolayısıyla böyle bir kültürün hem çevrimiçi hem de çevrimdışı düzeyde sonuçları olmaktadır. İnsanoğlu değişen dünyada ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşam kalitesini artırmak ya da değiştirmek için modern teknolojiyi kullandıkça toplum alışkanlıkları da dönüşmeye başlamıştır. “Dijital kültür; kendi başına yorumlanamayan, hatta var olmayan ‘geleneksel’ kültürün büyüyen bir parçasıdır ve ister dijital olarak yaratılmış isterse de dijitalleştirilmiş olsun, dijital bir platformda var olan tüm kültürel nesnelere ve onlar tarafından taşınan anlamların bir toplamı olarak görülmektedir.” (Rab, 2007: 1). Dijital kültür, bilgisayar ve bilgisayarla alakalı veri paylaşma araçlarının ortaya çıkışıyla kuvvetlenen, kültürel kazanımda dijital ortamların kendilerine has olguları arayan ve dijital ortamlarla ilişkisi bulunan kültürel bir çevredir. Dijital kültür değişik yollarla farklı data toplama yollarını kullanarak araştırılabilir. (Bell, 2001: 187). Günümüz teknolojik gelişimi sayesinde sanat, spor, edebiyat, müzik, bilim, kültür gibi alanlarda çoğu süreç dijital araç ve uygulamalar üzerinden yürütülmektedir. Dijital kültürün etkileri hem her yaşta insanı hem de sektör dünyasını etkisi altına almaktadır.

Günümüzde kitle iletişim araçlarının kullanımı ve teknolojinin yaygınlaşması ile anlık bilgi akışı sağlanmaktadır. Özellikle 2019 yılında yaşanan COVID-19 pandemisi sürecinde girişimcilik ve inovasyonu dijitalleşme ve dijital dönüşüm kolu olarak görme konusunda talihsiz bir hızlandırıcı etkisi olduğu görülmüş ve şirketlerin alışkanlıkları tamamen dijital aktarılmış internet kullanımı hızla artmıştır. We Are Social Global Dijital 2023 Raporuna göre; Dünya çapında internet kullanıcılarının sayısı, 2023 itibarıyla 5,16 milyara yükselmiş bu da dünya nüfusunun yüzde 64,4’ünün artık çevrimiçi olduğu anlamına geliyor (Wearesocial, 2023). Bu sürece hızlı adapte olmak zorunda kalan toplumun her kesimi dijital teknolojilerin avantajlarına ve dezavantajlarına maruz kalmıştır. Örgütler arasında veri, dosya gibi aktarımından organizasyon planlanmasına kadar her türlü alışkanlık internete taşınmıştır. Toplumun akıllı cihazlar ve internet kullanımı her geçen yıl artış gösterirken, bu mecraları sosyalleşmek, iş süreçlerini yürütmek, iletişim kurmak, eğlenmek gibi çeşitli nedenlerle kullanılmaktadırlar. Tüm bunların sonucunda iletişim kanalları değişmiş, internet kullanımı hız kazanmış, maliyetlerde düşüş yaşanmış, mekân sınırı ortadan kalkmıştır. Bu bağlamda internet kullanımı ile ilgili Türkiye’de kapsamlı çalışmaları yapan kurum Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), internet erişimi ve kullanımı ile ilgili analiz sonuçlarını raporlaştırmaktadır. Bu rapora göre;

Türkiye’de internet kullanımı bilişim teknolojileri kullanıma araştırması sonuçlarını baz alındığında 2021 yılında evlerin %92,0’inin evden İnternete ulaşım olanağına sahip olduğu gözlenmiştir. Bu veri bir önceki yıl %90,7 olarak belirtilmiştir. Genişbant aracılığıyla İnternete ulaşım sağlayan evlerin oranı ise 2021 yılında %92,0 oldu. Buna göre evlerin %61,9’u sabit genişbant bağlantı (ADSL, kablolu İnternet (uydunet), fiber bağlantı vb.) ile İnternete erişim sağlarken %88,5’i mobil genişbant bağlantı ile İnternete erişim sağlamıştır. Genişbant İnternet olanağına sahip evlerin verisi oransal olarak bir önceki yıl %89,9 olarak belirlenmiştir. Özel hedefle kamu kurum ya da kuruluşları ile bağlantı kurmak veya kamu hizmetlerinden fayda sağlamak için 2020 yılı Nisan ile 2021 yılı Mart ayını içine alan 12 aylık dönemde İnterneti kullanıcılarının oranı %58,9 olarak belirlenmiştir. Bu oran daha önce aynı dönem için %51,5 olarak gözlenmiştir (TÜİK, 2021).

Günümüz teknolojik gelişimi sayesinde sanat, spor, edebiyat, müzik, bilim, kültür gibi alanlarda çoğu süreç dijital araç ve uygulamalar üzerinden yürütülmektedir. Dijital kültürün etkileri hem her yaşta insanı hem de sektör dünyasını etkisi altına almaktadır. Dolayısıyla toplumsallığı oluşturan yaşam dünyasının her alanında dijitalleşmeden söz etmek mümkün hale gelmiştir.

3. DİJİTAL KÜLTÜR ÇAĞINDA TEKNOPARKLAR VE ÇANAKKALE TEKNOPARK

Yenilik fikrinin geliştirilmesi ve bir ar-ge yaratılması anlamında teknoparklar günümüz dünyasında kritik bir önem taşımaktadır. Küreselleşmenin etkisiyle bilgi, öğrenme ve yenilik gibi kavramlar rekabet edebilirlik açısından günümüzde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle teknoloji endüstrisinde ekonomik kalkınma, rekabet avantajı yaratma ve firma performansı açısından teknoparklar önemli bir yer olarak görülmektedir. Bilimsel bilgi ve teknolojik araştırma ile kültürü iş dünyası ile ilişkilendirmesiyle çoğu bölgenin öncelikli politikası olmuştur. Bu bağlamda teknoparklar, inovasyon, ar-ge politikasını uygulamak adına önemli bir araç olarak görülmektedir. Aynı zamanda teknoparklar üniversite-sanayi arasındaki iş birliğini sağlamak ve şirketler arası sinerjiyi yaratmak anlamında inovasyonu ve teknolojiyi kullanma noktasında şirketleri teşvik etmektedir.

Teknopark kavramını tanımlamak için literatürde çeşitli kavramlar yer almaktadır. Bunlardan bazıları şu şekildedir; ABD 'de "Araştırma Parkı (Research Park)", İngiltere'de "Bilim Parkı (Science Park)", Fransa'da "Teknopol (Technopole)", Almanya'da "Teknoloji Merkezi (Technologie Zentrum)" ve Japonya'da kullanılan "Teknopolis (Technopolis)" gibi kavramlar yanında İleri Teknoloji Yenilik Merkezi gibi İş Kuluçka Merkezi, Teknolojik Yenilik Merkezi (Alkibay vd., 2012: 66-67). gibi adlandırılmalarına da rastlanılmaktadır. 'Teknopark kavramı 'technology' ve 'park' sözcüklerinden meydana gelmiştir. Bu kavram daha çok 'teknopark' olarak adlandırılmıştır (Babacan, 1995: 3). Uluslararası Bilim Parkları Birliği'nin (International Association of Science Park- IASP) tanımına göre teknopark; asıl hedefi, ilgilendiği iş kollarında rekabeti kuvvetlendirmek ve inovasyon kültürünü iyileştirmek, teşvik etmek bağlamında kurumlara değer artışı sağlamak için uzmanlar tarafından yönetilen bir organizasyondur (IASP, 2002). İngiltere Bilim Parkları Birliği' ise teknoparkı; üniversite, yüksek öğrenim kurumu veya ar-ge merkezleri ile bağlantısı olan, bölgedeki bilgisayar tabanlı şirketlerin ya da diğer kuruluşların meydana gelmesine ve ilerlemesine katkıda bulunan aynı zamanda teknoloji transferi ve iş kabiliyetleri ile ilgili yöneticilik eylemlerini barındıran girişimdir (Bakouros, Mardas ve Varsakelis, 2002) şeklinde tanımlanmıştır.

Schumpeter 'e göre; ekonomik anlamda, yeni ürünlere dayalı rekabetin mevcut ürünlerin fiyatlarında değişiklik yapılarak yaratılan rekabetten daha önemli olduğunun (Uzkurt, 2008: 49) keşfedilmesi teknoparkların kurulmasını mecburi kılmıştır. Günümüzde ülkelerin küresel sisteme uyum sağlamalarında, rekabet edebilirliklerinde ve yeni teknolojilerin üretilmesinde ulusal inovasyon kapasiteleri ve politikaları başat rol oynamaktadır (Castells ve Hall, 1994: 1). Bu anlamda teknoparkların ekonomik anlamda ortaya çıkmasında; bilimsel araştırma, teknolojik gelişme ve yeni pazar arayışı etkili olmuştur. Bölgede kurulan teknoparklar sayesinde doğrudan yabancı yatırım bulma noktasında teknoparklardaki üretkenlik artışına güçlü bir şekilde katkıda bulundu.

Dünya ekonomisi dengelerinin 1970'li yıllarda yaşanan petrol ve ekonomik krizin yaşanmasından dolayı değişme göstermesi sonucunda sanayi ağırlıklı üretim azalmıştır. Bunoktada üretimi hızlandırmak ve sanayi işkolunu canlandırma hususunda Ar-Ge'ye harcanan kaynaklar iyileştirilmiş ve araştırma sonuçlarını sanayi işkoluna transferini gerçekleştiren sistemler meydana getirilmiştir (TGBD, 2022). Türkiye'de teknopark algısının yerleşmesi ile birlikte teknoloji kökenli firmaların kuruluşu yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu anlamda teknoloji kullanımının artması ve yaygınlaşması için firmalara destek ve hizmet vermek adına teknoparklar önemli roller üstlenmiştir. Bu bağlamda gelişmiş ülkelere bakıldığında da bölgenin teknoparkları bu hedefler doğrultusunda desteklemiş, Girişimcilik faaliyetlerine katkı sunmuştur. Teknoparkların her ülkede farklı dönemlerde kurulması, farklı sayılarda olması bağlamında geçmişleri ve gelişimleri bireysel olarak kabul edilmesine neden olmuştur. Tüm bunlara ek olarak teknoparklar aynı iş kolundan birçok firmayı bir araya getirmesinden kaynaklı oluşan sinerji sayesinde büyük ve orta ölçekli ya da start-up firmalarının birbirleri ile iş yapma imkânı sağlamasıyla da

önemli bir yer tutmaktadır. Finansal anlamda desteklenmeye ihtiyacı olan firmalar bu noktada iş birliği kurarak ar-ge potansiyellerini geliştirmekte başarılı inovasyon altyapısı inşa etmelerine olanak sağlanmaktadır.

Çanakkale Teknoloji Geliştirme Bölgesi A.Ş., (Çanakkale Teknopark), 2012 yılında kurulmuş olan ve 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında değerlendirilen, Çanakkale'nin teknolojik yenilik ve Ar-Ge altyapısının güçlendirilmesine katkı sağlayarak, Çanakkale bölgesinin yazılım ve teknoloji üssü haline gelmesi noktasında önemli bir yer tutmaktadır. Çanakkale Teknopark bünyesinde bulunan firmaların faaliyet alanlarının dağılımlarına bakıldığında en çok %52'lik oranla yazılım sektörünün yer aldığı devamında %13'lük paya sahip olan dijital içerik geliştirme sektörünün olduğu görülmektedir. (Çanakkale Teknopark, t.y.). Teknoparklar üniversite içinde ya da üniversiteye yakın konumda yapılaşmalarından ve üniversite sanayi iş birliği içerisindeki sistem niteliği taşımalarından kaynaklı akademik personelin, girişimcilerin ve bilim adamlarının tercih ettikleri yerlerdir. Bu bağlamda Çanakkale Teknopark bünyesinde akademisyen oranları oldukça yüksektir. Aynı zamanda yine tarım ve yazılım sektörü yüzdelik olarak en fazla yer alan kısımlardır.

Çanakkale Teknopark 'ın kuruluş gayesi; üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ve üretim sektörlerinin işbirliğinin sağlanması ve ülke sanayinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması amacıyla teknolojik bilgi üretilmesi, yeni üretim metotları geliştirilerek ürün kalitesinin ve süreç verimliliğinin yükseltilmesi ve teknolojik bilginin ticarileştirilmesi noktalarında girişimciyi destekleyerek, KOBİ'lerin yeni ve ileri teknolojilere transferinin ve adaptasyonunun sağlanması olarak ifade edilmektedir. Kurum, teknoloji transferine yardımcı olmayı ve ileri teknoloji sahibi yabancı sermayenin, iş birliği programları dahilinde ülkeye girişini hızlandıracak alt yapıyı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu hedeflere sahip olan Çanakkale Teknopark'ın Teknoloji Geliştirme Bölgeleri 2019 Yılı Performans Endeksi Sonuçlarına Göre 89 Teknopark arasında en iyi gelişme gösteren teknopark olduğu tespit edilmiştir (Çanakkale Teknopark). Bu veriler Çanakkale Teknopark'ın ülkemizin teknolojik gelişimi açısından giderek artan bir öneme sahip olduğunu ve farklı alanlarda gelişim göstermek isteyen girişimci firmalara ve onların projelerine çeşitli destekler verdiğini ortaya koymaktadır.

4. YÖNTEM

Bu çalışmada; hayatın her alanına nüfuz eden dijitalleşme kavramı ile gündeme gelen dijital kültür, yeni medya kavramlarını teknopark firmaları üzerinde değerlendirerek, teknopark firmalarının dijital kültürü anlama ve çalışma hayatına entegre etme süreçlerini tespit etmek ve dijital teknoloji araçlarının hangi düzeyde kullanıldığına ilişkin çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır.

Çalışma Çanakkale Teknopark 'ta yer alan işletme yöneticilerinin verdikleri cevaplara göre saptanmış aynı zamanda da diğer teknopark firmaları ile teknopark yönetimine önemli öngörüler ve çalışma alanlarında değerlendirilmek üzere fikirler sunulmuştur. Teknolojik ilerlemenin dijital kültür algısının oluşmasında oynadığı rolünü, teknopark çalışanları iş akış süreçlerinde dijital medyayı etkin olarak hangi oranda kullandıklarını ve teknoparklar dijital kültürün yayılmasındaki faktörel konumunu ortaya koymak araştırmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır.

Teknoparklar dijitalleşmenin başladığı, geliştirildiği, bir ürünün meydana getirildiği ve ticarileştirildiği yerler olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmanın problemi; yenilikte ve dijitalleşmede öncü kurumlar olarak ortaya çıkan teknoparkların dijitalleşme süreçlerindeki rollerini analiz edebilmek, teknopark bünyesinde yer alan şirketlerin gerek dijitalleşmeye etkileri gerekse dijitalleşmeyi ne kadar benimsediklerini ortaya koyabilmektir. Zira teknoparklar inovasyon ve teknolojinin merkezinde yer alması amacıyla kurulmuşlardır. Bununla birlikte teknoparkların faaliyetleri kamuoyunda yeteri kadar görünür olmamaktadır. Ayrıca teknopark bünyesinde çalışan yöneticilerin teknoparkların dijitalleşme konusundaki bakış açıları yeteri kadar bilinmemektedir. Bu çalışma

kapsamında yapılan araştırma aracılığıyla bahsedilen bu konulardaki belirsizliklerin giderilmesi ve teknoparkların dijitalleşmeye ve dijital kültüre olan etkisini farklı parametreler ekseninde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın veri toplama sürecinde kullanılan görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda çalışmanın araştırma evrenini Çanakkale Teknopark'ta bulunan toplam 52 girişimci firma yöneticisi oluşturmaktadır. Görüşmeler 9 Mayıs – 9 Haziran 2022 tarihleri arasında rastgele örneklem ile belirlenen Çanakkale Teknopark firma yöneticileri ile yüz yüze veya çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında 30 kişiyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Görüşmelerden bir firmanın 2 şirketi olmasından kaynaklı çalışma 29 firma ile değerlendirmeye alınmıştır. Bu görüşmelerde araştırmanın temel problemi olan teknoparkların dijitalleşme sürecini ve dijital kültüre olan etkilerini ortaya koymaya amaçlayan ve katılımcıların yorum yapmasına da olanak veren sorulara yer verilmiştir. Elde edilen görüşme sonuçları maxqda programı kullanılarak analiz edilmiştir. Maxqda programının ilk aşamasında deşifreler programa aktarılmış ve programa atılan deşifreler sonrasında kodlamalar yapılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın kodlarının hangi bağlamlar karşılığında çıkarılacağı ile ilgili fikirler edinilmiştir. Sorulan soruların bağlamına ilişkin cevaplar olması nedeni ile soru bazlı kodlama yapılmamıştır. Oluşan temalar bu noktada soru odaklı seçilmiştir. 29 katılımcının kodlama yöntemi yapılmasıyla ilk aşama tamamlanmıştır. Kod ve temalar oluşturulup birleştirildikten sonra da çalışmanın analiz kısmı yapılmıştır. Kullanılan görsel grafikler ise iki şekildedir. İlk olarak kaç belgede o kodun geçtiğini belirleyebilmek adına alt kodlar istatistiği kullanılmıştır. Katılımcı odaklıdır, belge temellidir. Bu kodlamada katılımcılardan elde edilen verilerin tamamı kontrol edilerek kodların sayısal verilerine ulaşılmıştır. İkinci olarak ise kod temelli bir grafik modeli olan yani kodların kaç defa kodlandığını, tekrarlandığını belirleyebilmek adına kullanılan hiyerarşik kod alt kod kullanılmıştır.

Görüşülecek kişiler listesi hazırlanırken, teknopark bünyesinde bulunan firmaların çalışan dağılımları gözetilmesinden kaynaklı görüşmeye katılacak kişilerin özellikle firma yöneticileri olmasına özen gösterilmiştir. Bununla birlikte firma çalışanları iş akış süreçlerini ancak belirli bir kısmı hakkında bilgi sahibi iken yöneticiler hem iş akış süreçlerinin tamamı hakkında bilgi sahibi olup hem de nihai karar vericilerdir. Görüşme soruları literatür çalışması yapılarak hazırlanmıştır. Ele alınan kavramlar (dijital, dijitalleşme, dijital kültür, yeni medya uygulamaları, iletişim kanalları, teknoparklar) ilişkili sorular ile dijital kültür çağında teknoparkların görüşlerini ortaya çıkartmayı hedefleyen sorular sorulmuştur. Alan çalışmasında kullanılan araçlar, yüz yüze görüşmeler için soru kâğıdı ve ses kayıt özelliği bulunan bir cep telefonudur. Dijital ortamda gerçekleştirilen görüşmeler ise zoom üzerinden yapılmış olup, zoom kayıt özelliği kullanılmıştır. Görüşme süresi araştırma amaçları göz önünde bulundurularak her bir katılımcı için ortalama bir buçuk saat zaman ayrılmıştır. Çevrim içi ortamda yapılan görüşmelerin daha uzun sürdüğü tespit edilmiştir. Araştırma soruları hazırlanırken yarı yapılandırılmış, açık uçlu sorular ile görüşmeye başlanmıştır. Görüşmelerde baskın ve belirleyici bir tutumdan kaçınılmış ve katılımcıların yönlendirilmeden uzak bir biçimde kendi düşüncelerini aktarmalarına fırsat tanınmıştır.

Çalışmada katılımcılar K1'den K29'a kadar kodlanarak adlandırılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler analiz edildiğinde ise 7 tema ortaya çıkmıştır. Buna göre; demografik özellikler, dijital anlamı, dijitalin getirdiği değişimler, iletişim platformları tercihi, sosyal medyada paylaşılan bilgiler, teknoparkların rolü, Çanakkale Teknopark tercih sebebi başlıkları araştırmanın temalarını oluşturmaktadır. Bu makalede çalışmada elde edilen bulgulardan özellikle önemli gördüğümüz "Dijitalin Anlamı", "Dijitalin Getirdiği Değişimler", "İletişim Platformları" ve "Teknoparkların Rolü" temalarına ilişkin bölümlere ve sonuçlara yer vermektedir. Bu bölümün altında yer alan başlıklarda yapılan analizlerin tabloları ve analizlere ait veriler ve bu verilerin yorumları bulunmaktadır.

Şekil 1. Kelime Bulutu

Dijital çağ olarak adlandırılan içinde bulunduğumuz çağ her alana hızlı bir şekilde yayılarak etkisinin göstermektedir. 2000’li yıllarla birlikte; yapay zekâ ve robot teknolojisinin hızla gelişmesi, 3D yazıcılar, nesnelerin interneti ve akıllı fabrika sistemi, sürücüsüz arabalar gibi yeni buluşlar üretim yapısını tamamıyla değiştirmektedir. Bu süreç Dördüncü Sanayi Devrimi (Endüstri 4.0) olarak nitelendirilmektedir (Yankın, 2018: 1). Ayrıca değişen üretim süreciyle birlikte dijitalleşme, dijitalleştirme, dijital dönüşüm kavramlarının gündeme gelmesi çalışma hayatında insan gücünün giderek azalmasına ve robotların çalışma hayatına entegre edilmesine yol açacaktır. Buna bağlı olarak da işsizlik oranlarında giderek artışların yaşanacağı görüşü yanlış ifade olmayacaktır. Çalışmada bazı katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda “İnsanların birbirleriyle buluşabilecekleri fiziksel ortamlar kalkıp dijital ortamlar oluştu.” (K8) fiziksel olarak bir araya gelmeden yapılan etkileşimler için bir ortam oluştu.” (K4) “Değişen bir topluluk var.” (K22) şeklindeki yanıtlar yapılan bulut analiziyle de internet kullanımının artması ve kolay erişilmesi dijital araçların kullanımının yaygınlaşmasına, yeni medyanın boyut değiştirmesi ile en fazla kullanılan kelimenin ‘çalışma hayatının değişimi’ kelimesi olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Temalar

Araştırma kapsamında çalışma belli temalar üzerine oluşturulmuş ve bu temalar çalışmanın ana başlıklarını oluşturarak çalışmanın konusunu ve önemini belirleme noktasında önemli rol oynamaktadır. Dijital

teknolojilerin her alana etki etmesi ile toplumun normları değişmiş, kültürün dijitalleşmesi ile yeni bir kültür kavramı meydana gelmiştir. Toplumun içinde bulunduğu çağa ayak uydurması öncelikle dijital teknolojilerin getirdiği yenilikleri algılaması ve onu kullanması ile bağdaştırılmaktadır. Dijitalleşmenin kilit noktası olarak görülen teknoparklar, ar-ge geliştirmek isteyen firmalar için önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada belirlenen temalar ile oluşturulan soruların cevapları çalışmanın ana hatlarını belirlemektedir.

Çalışmadaki birinci tema demografik özellikleri göstermekte olup nitel çalışmaların genelinde demografik özelliklerin incelenen husulardan biri olması sebebiyle dahil edilmiştir. Diğer belirleyici tema ise dijitalin anlamı olup çalışmanın temel problemi ile olan doğrudan ilişkisi sebebiyle bir tema olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte dijitalin getirdiği değişimler teması gerek teknoparkların dijitalleşme süreçlerindeki aktif rollerini gerekse teknoparkta faaliyet gösteren şirketlerin dijitalleşmeyi ne ölçüde benimsediklerini ortaya koyması açısından öne çıkan bir tema olarak çalışmaya dâhil edilmiştir. Dijitalleşmenin ve kültürel değişimin iletişim boyutunu ortaya koyması amacıyla iletişim platformları tercihi teması ve teknoparkların rolü teması da çalışmadaki ana temalar olarak belirlenmiştir. Tüm bu temaların belirlenmesinde çalışmanın başlığı ve problemi dikkate alınmıştır.

Tema 1: Demografik Özellikler

Demografik Özellikler

Belge adı	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Dahil Olduğu Sektör	Hedef Pazarımız	Şirketteki Pozisyonu	Şirketin Çalışan Sayısı	Kuruluş Yılı	Teknopark Faaliyet
K1	Erkek	41-45	Lisansüstü	Yazılım	İç Pazar	Yönetici	20-50 Kişi	2021	2022
K2	Erkek	41-45	Lisansüstü	Dijital İçerik Geliştirme	Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2018	2018
K3	Erkek	41-45	Lisansüstü	Yazılım	İç Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2018	2018
K4	Erkek	41-45	Lisans	Yazılım	İç Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2014	2017
K5	Erkek	31-35	Lisansüstü	Yazılım	Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2011	2021
K6	Kadın	31-35	Lisansüstü	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2019	2019
K7	Erkek	41-45	Lisans	Yazılım	İç Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2021	2022
K8	Erkek	41-45	Lisansüstü	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2017	2017
K9	Erkek	31-35	Lisans	Yazılım	İç Pazar	Yazılım Uzmanı	51-80 Kişi	2014	2018
K10	Erkek	41-45	Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	51-80 Kişi	2013	2020
K11	Erkek	36-40	Lisansüstü	Dijital İçerik Geliştirme	Dış Pazar	Akademik Koordinatör	20 Kişiden az	2021	2021
K12	Erkek	41-45	Lisansüstü	Dijital İçerik Geliştirme	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2019	2019
K13	Erkek	36-40	Lisansüstü	Denizcilik	İç Pazar	Yazılım Uzmanı	131-250 Kişi	2006	2019
K14	Erkek	41-45	Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	131-250 Kişi	2012	2022
K15	Erkek	31-35	Lisans	Yazılım	Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2021	2021

Tablo 1 (devam)

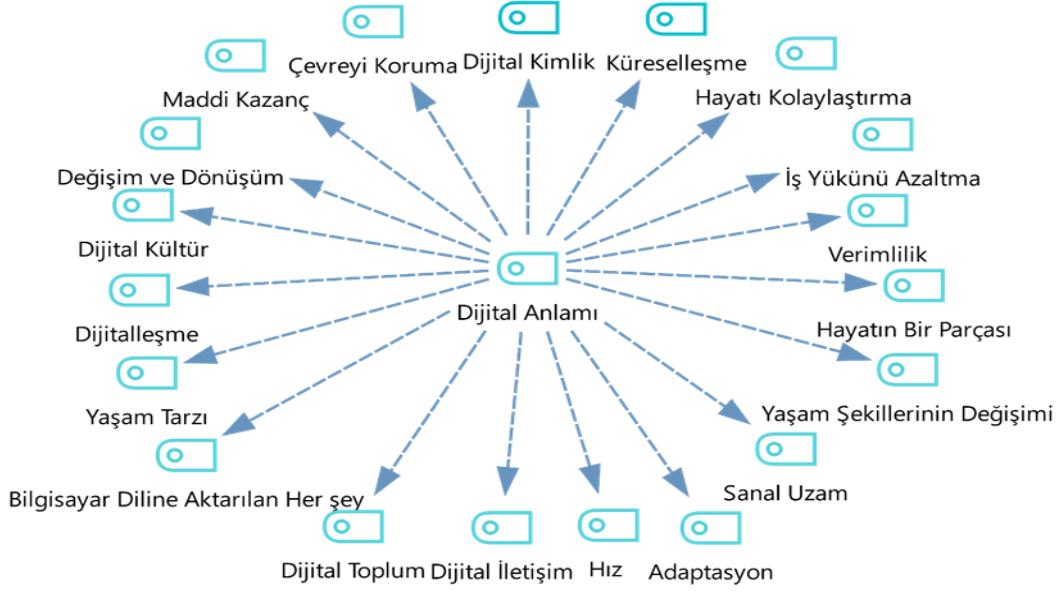
K16	Erkek	31-35	Lisansüstü	Dijital İçerik Geliştirme	Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2017	2022
K17	Erkek	36-40	Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2006	2022
K18	Erkek	31-35	Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yazılım Uzmanı	51-80 Kişi	1990	2012
K19	Erkek	31-35	Ön Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20-50 Kişi	2016	2021
K20	Kadın	41-45	Lisansüstü	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2011	2019
K21	Erkek	36-40	Lisans	Yazılım	İç Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2021	2022
K22	Erkek	36-40	Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20-50 Kişi	2009	2016
K23	Erkek	36-40	Lisans	Yazılım	Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2016	2016
K24	Erkek	36-40	Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20-50 Kişi	2014	2014
K25	Erkek	31-35	Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2021	2021
K26	Erkek	41-45	Lisansüstü	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2019	2019
K27	Erkek	45 ve üzeri	Lisansüstü	Yazılım	İç Pazar	Yönetici	20 Kişiden az	2016	2016
K28	Erkek	31-35	Lisans	Yazılım	Hem İç Hem Dış Pazar	Yönetici	20-50 Kişi	2018	2019
K29	Erkek	30 ve altı	Lisans	Dijital İçerik Geliştirme	Hem İç Hem Dış Pazar	Kurucu Ortak	20 Kişiden az	2022	2022

Görüşmeye katılım sağlayan Çanakkale Teknopark yöneticilerinin demografik özellikleri değerlendirildiğinde; teknopark içinde firma kuran girişimcilerin çoğunlukla erkek (% 85) olduğu, kadın yönetici girişimci oranının (% 15) erkeklere göre az olduğu tespit edilmiştir.

Görüşmeye katılan katılımcıların eğitim oranları lisans ve lisansüstü olarak ayrılmış ve yaş aralıkları ortalaması 30 yaş ile 45 yaş arasında dengeli bir dağılımın tespit edilmiş olup 30 yaşın altında yalnızca 1 katılımcı mevcuttur. Teknopark bünyesinde bulunan firmaların sektörel dağılımlarına bakıldığında yazılımın ağırlıklı olduğu tespit edilmiştir. Hedef pazar odaklı incelendiğinde ise 8 iç pazar, 6 dış pazar ve 15 hem iç hem

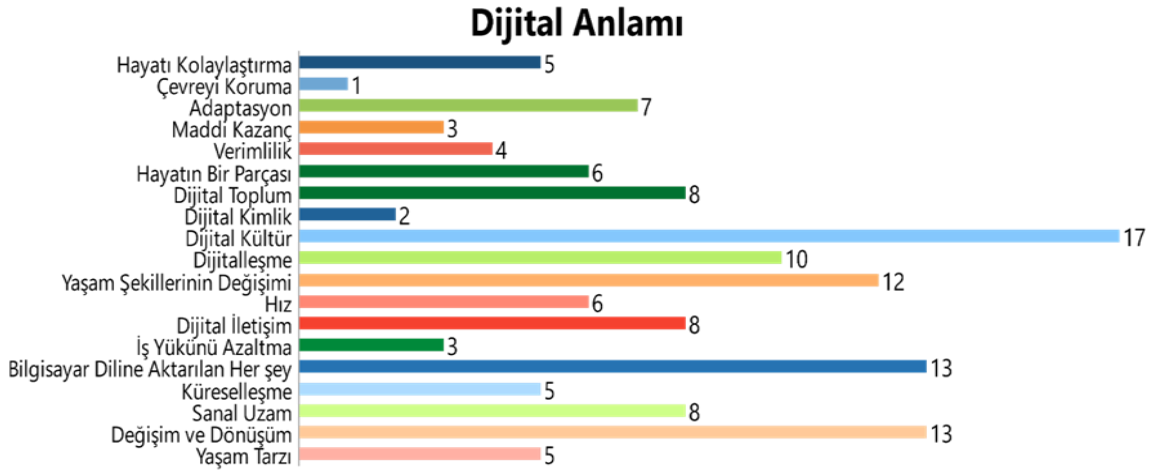
dış pazarda iş yaptıkları tespit edilmiştir. Ayrıca firmaların kuruluş yılları da ele alınmış ve direkt teknopark firması olarak kurulan 13 firmanın olduğu, diğer katılımcı firmaların daha önceden bir ar-ge firması olarak teknopark dışında çalıştıkları anlaşılmıştır. Bir diğer önemli noktada Çanakkale Teknopark bünyesinde yer alan ve görüşmeye katılan 30 firmanın çoğunluğunun çalışan sayısı 20 kişiden az olarak tespit edilmiştir.

Tema 2: Dijitalin Anlamı

Şekil 3. Dijitalin Anlamı (1)

Katılımcıların dijitalin anlamına ilişkin tanımlar dijital anlamı teması altında toplanmıştır. Bu temaya ilişkin kod ifadeler şekil 3'te yer almaktadır. Dijitalin anlamına yönelik çok çeşitli ifadeler yer aldığı için bu bölümde frekanslar ayrı olarak verilmemiştir.

Şekil 4. Dijitalin Anlamı (2)

Katılımcılara dijitalin anlamına ilişkin ifadeleri dijital anlamı teması altında toplanmaktadır. Bu temaya ilişkin kodlar şekil 4'te yer almaktadır. Dijital anlamı temasına ilişkin belge temelli kod grafiğine yer verilmektedir. Buna göre katılımcıların; 17'si dijital kültür, 13'ü bilgisayar diline aktarılan her şey, 13'ü değişim

ve dönüşüm, 12'si yaşam şekillerinin değişimi, 10'u dijitalleşme, 8'i dijital toplum, 8'i dijital iletişim, 8'i sanal uzam, 7'si adaptasyon, 6'sı hayatın bir parçası, 6'sı hız, 5'i hayatı kolaylaştırma, 5'i küreselleşme, 5'i yaşam tarzı, 4'ü verimlilik, 3'ü maddi kazanç, 3'ü iş yükünü azaltma, 2'si dijital kimlik, 1'i çevreyi koruma koduna yanıt vermiştir.

21. Yüzyılın kültürel oluşumunda öne çıkan en önemli gelişme internetin keşfiyle birlikte, iletişim elektronikleşmiş; toplumlar, ağ toplumuna dönüşmüş; enformasyon dijitalleşmiş ve literatüre dijital kültür olgusu dahil olmuştur (Güzel, 2016). Dijitalleşme süreçlerine katılım gerek bireyler gerekse işletmeler için gittikçe daha büyük bir zorunluluk haline gelmektedir. Buna bağlı olarak çok hızlı karar alınıp dahil olunan dijital ortamların öğrenilmesi, tanınması ve anlamlandırılması için daha uzun bir zaman dilimine ihtiyaç duyulmaktadır. Bireylerin veya şirketlerin dijitalleşme gerekçeleri de birbirinden farklı olabilmektedir. Örneğin bir vatandaşın hastane randevusu alabilmesi için e-uygulamaları bilmesi gerekirken pandemi sürecinde işletmeler ayakta kalabilmek için dijital platformlara yönelmişlerdir. Böylelikle dijitalleşme bir yandan zorunluluk diğer yandan özgürleşme veya rakibinin önüne geçme gibi bir durumu ortaya çıkarabilir. Tüm bunlar ise mevcut kültürü değiştirmekte ve dönüştürmektedir. Bu noktada katılımcıların Dijital Kültür koduna ilişkin yanıtları incelendiğinde de dijitalin ve dijital dünyanın kendine özgü bir kültürü olduğunu, dijitalleşme ile yeni bir kültüre adapte olmak zorunda kaldıklarını, bu anlamda geçmişten günümüze değerlendirildiğinde günümüze aktarılan kültür kavramı ile geçmiş alışkanlıkların birbiri ile iç içe bir forma dönüştüğünü ifade eden, K7 ve K29 kodlu katılımcıların bu koda ilişkin ifadeleri şu şekildedir;

“En tepede dijital dünya kültürün ayrılmaz bir parçası oldu. İki tane gelenekselleşen ve dijitalleşen diye bir ayrım kalmadığını düşünüyorum. İnternet erişiminden, akıllı cihazlara erişime bakıldığında toplumun tamamı bu dijital dünyaya erişmiş durumda.” (K7)

“Hayatın bütünü artık. Kültürle etkisi ise sosyal yaşantıda gündelik hayatta kendi sektörümden bakacak olursam belirli kültüre yönelik çıktılar alabiliyoruz. Yeni bir kültür oluştu.” (K29)

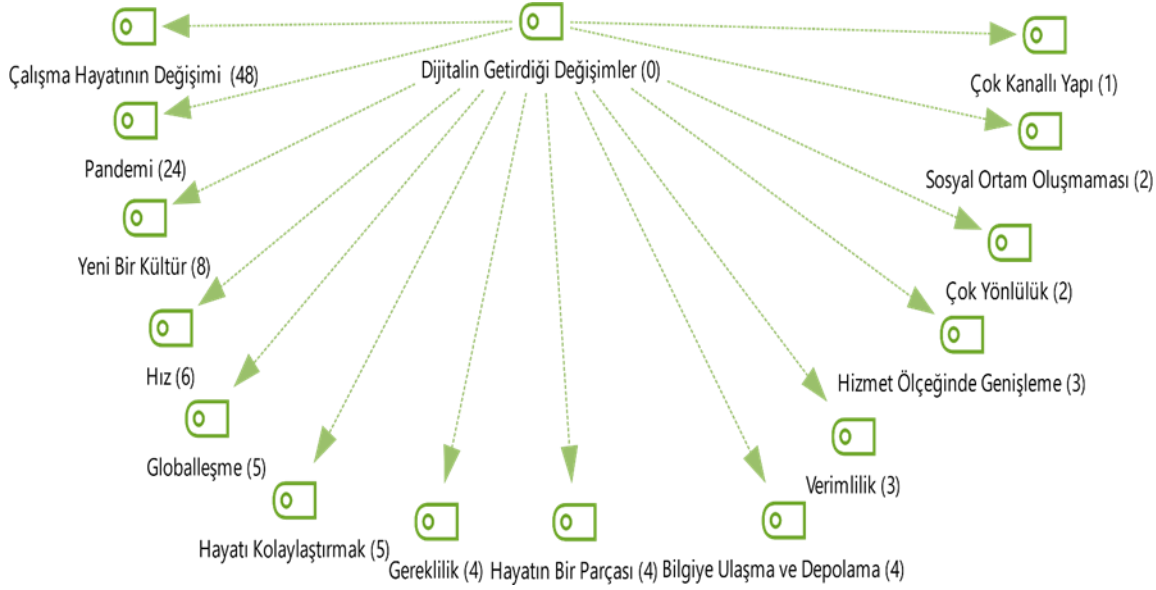
Dijital anlamı teması altında oluşturulan bir diğer kod bilgisayar diline aktarılan herşey kodudur. Katılımcılar eski iş yapma biçimleri ile şimdiki iş yapma biçimlerini karşılaştırmakta, geleneksel iş yapma şekillerindeki yığınlarından sıyrılıp dijitalle aktarılan verilerin sayısallaştırılan, bilgisayar diline yani temelde 1 ve 0'larla ifade edilen her şeyin dijital olarak tanımlandığını ifade etmektedir. K3 ve K26 kodlu katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

“Dijital kelime anlamı itibari ile digit. Dijite edilen 0 ve 1 olarak kodlanabilen bilgisayar diline aktarılan her şey olarak karşımıza çıkıyor. Gerçek hayatta uygulamada kullandığımız ise hem yazılım hem donanım hem de pratikte kullanılan araçlar ürünler anlamında dijitalleştirilebilen verileri fonksiyonel hale getiren her şey.” (K3)

“Dijital aslında sayı anlamına geliyor digit kelimesi mesela. 0-1 bunlar sayısal değerler. Bilgisayarın anladığı, bilgisayar tarafından üretilen bilgiler aslında dijital bilgiler olarak adlandırılıyor. Digit aslında günümüzde yine teknoloji ile ilişkilendiriliyor. Sayısal demek ama teknoloji ile ilişkilendiriliyor. Mekanik olmayan otomatik çalışma prensibi olan aletler bunlar dijital malzeme olarak tanımlanıyor.” (K26)

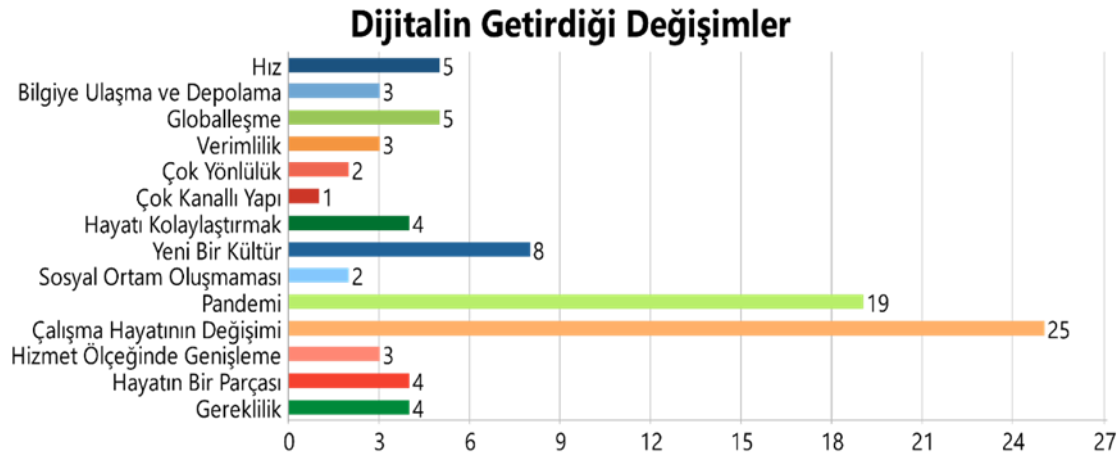
Tema 3: Dijitalin Getirdiği Değişimler

Katılımcıların dijitalin getirdiği değişimlerine ilişkin ifadeleri dijitalin getirdiği değişimler teması altında kodlanmıştır.

Şekil 5. Dijitalin Getirdiği Değişimler (1)

Katılımcıların dijitalin getirdiği değişimler temasına ilişkin verdikleri yanıtlar dâhilinde oluşturulan kodların hiyerarşik alt kod grafiği şekil 5'te yer almaktadır. Buna göre verilen cevaplar arasında 48 çalışma hayatının değişimi, 24 pandemi, 8 yeni bir kültür, 6 hız, 5 globalleşme, 5 hayatı kolaylaştırmak, 4 gereklilik, 4 hayatın bir parçası, 4 bilgiye ulaşma ve depolama, 3 verimlilik, 3 hizmet ölçeğinde genişleme, 2 çok yönlülük, 2 sosyal ortam oluşmaması ve 1 çok kanallı yapı kodu bulunmaktadır. Verilen cevaplardan görünen o ki dijitalin getirdiği değişimlerin çalışma hayatını büyük oranda etkilediği yönündedir.

Şekil 6. Dijitalin Getirdiği Değişimler (2)

Katılımcıların dijitalin getirdiği değişimler temasına verdikleri yanıtlar çerçevesinde oluşturulan kodların belge temelli grafiği yer almaktadır. Buna göre katılımcıların 25'i çalışma hayatının değişimi, 19'u pandemi, 8'i 5'i hız, 5'i globalleşme, 4'ü hayatı kolaylaştırmak, 4'ü hayatın bir parçası, 4'ü gereklilik, 3'ü bilgiye ulaşma ve depolama, 3'ü verimlilik, 3'ü hizmet ölçeğinde genişleme, 2'si çok yönlülük, 2'si sosyal ortam oluşmaması, 1'i çok kanallı yapı koduna ilişkin yanıt vermiştir.

Bu kapsamda katılımcılara dijitalin getirdiği değişimleri öğrenebilmek adına yöneltilen soru; Dijitalleşmeyle birlikte, çalışma hayatınızda ve sektörünüzde yaşanan değişimler üzerine neler söylersiniz? Sorusudur.

Dijital dönüşüm aynı zamanda toplumsal değişime işaret etmektedir. Bu bağlamda “Günümüz dünyasındaki karmaşık karşılıklı bağımlılıkları yansıtacak, yüz yüze olmayan iletişim ve etkileşim formlarının artan önemini kabul ederek bir kamusal idealini yeniden keşfedilmesi gerekli olacaktır” (Thompson, 2018). Bu yeni kamusal idealin belirleyicisi olan dijitalleşme gerek toplumun her alanında egemen bir hale gelmektedir. Bugün insanın doğumu ve ölümü dahil neredeyse tüm eylemleri dijital bir süreçle kesişmektedir. Bu noktada hayatın değişimi önem arz etmektedir. Zira yapılan araştırmada da katılımcıların dijitalin getirdiği değişimlere ilişkin öne çıkan ilk kod çalışma hayatının değişimi kodudur. Katılımcılar yoğun bir şekilde bu kod bağlamında cevaplar vermiştir. Dijitalin getirdiği değişimlerin başında çalışma hayatının ve çalışma şekillerinin değişimi olduğunu ifade etmektedirler. Buna göre K4, kodlu katılımcının ifadesi şu şekildedir;

“Ve ofis ortamında bazı anlar işe başlamak daha zaman alıyor. Ama uzaktan çalışmada insanlar daha verimli çalışmaya başladı. Tamam dışardayım ama evde takılıyorum sanılmaması adına daha özen veriri oldu işlerine. Hem çalışanla için hem firmalar için dijitalleşme önem arz etti. Mesela 20 kişilik personeliniz var onlar için 20 tane masaya ihtiyacınız var bir evden al eve bırak kültürü var. Ama şimdi bunlar da azaldı. Ekonomik boyutu da etkiledi böyle olunca.” (K4)

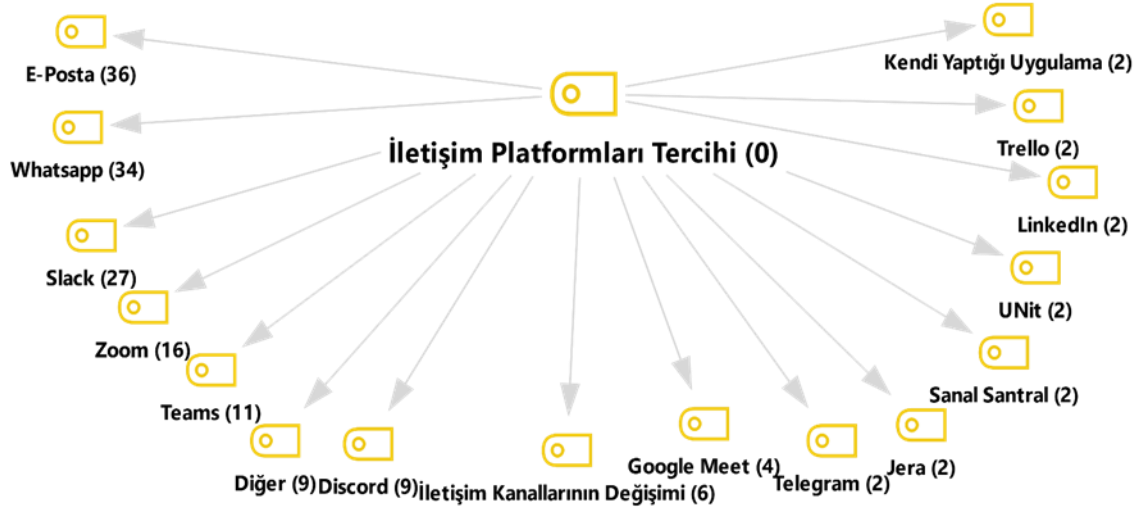
Dijitalin getirdiği değişimler teması altında verilen bir diğer önemli kod ise pandemi kodudur. Özellikle pandemi süreci ile çalışma hayatında hızlı bir değişimin yaşandığını, yazılım sektörlerinin zaten dijitalin içine doğduklarını bu noktada herhangi bir uyum sürecinin yaşanmadığını fakat çalıştıkları sektörlerde bu alışkanlığı kazandırmanın zor olduğunu, pandemi ile birlikte her sektörün hızlı bir uyum sürecine girdiğini ifade etmektedirler. Ayrıca pandeminin getirmiş olduğu dijital ortam farklı dijital platformların doğmasına da neden olmuştur. Çalışma hayatında bu noktada ciddi değişimler meydana gelmiştir. Toplantıların online olarak düzenlenmesi ile zaman ve mekân sorunu ortadan kalkarak hem ekonomik hem de zaman anlamında firmalar olumlu etkilenmiştir. Pandeminin birçok sektörü etkilediğini ifade eden katılımcılar pandemi sürecinin dijitalleşmeye katkısı olduğunu ve süreci hızlandırdığını, kişiler ya da kurumlar istemese bile zorunlu olarak dijitalleştiklerini ifade etmişlerdir. Buna göre K28, kodlu katılımcının ifadesi şu şekildedir;

“Pandemi öncesi uzaktan çalışmaya sıcak bakılmıyordu. Geleneksel firmalar çoğunlukta idi. Ama bunu pandemi değiştirdi. Şimdi remote çalışma var ve sektörü buna alıştı... Eskiden ofise neden çağırıyordu çalışanları firmalar güven yoktu. Ama şimdi pandemi ile birlikte çalışanların algısı buna dönüştü. Daha verimli bir çalışma oluştu. Çalışan kendi sistemini belirledi ve motivasyon yüklü oldu. Kendi zamanımızı kendimiz yönetir olduk.” (K28)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda dijitalin getirdiği değişimler teması altında verilen bir diğer kod bilgiye ulaşma ve depolama kodudur. Katılımcılar dijitalleşmeyle birlikte bilgiye hızlı ve kolay ulaşılabildiğini aynı zamanda verileri depolamanın daha kolay hale geldiğini ifade etmişlerdir. K24 kodlu katılımcının bu koda ilişkin ifadeleri şu şekildedir;

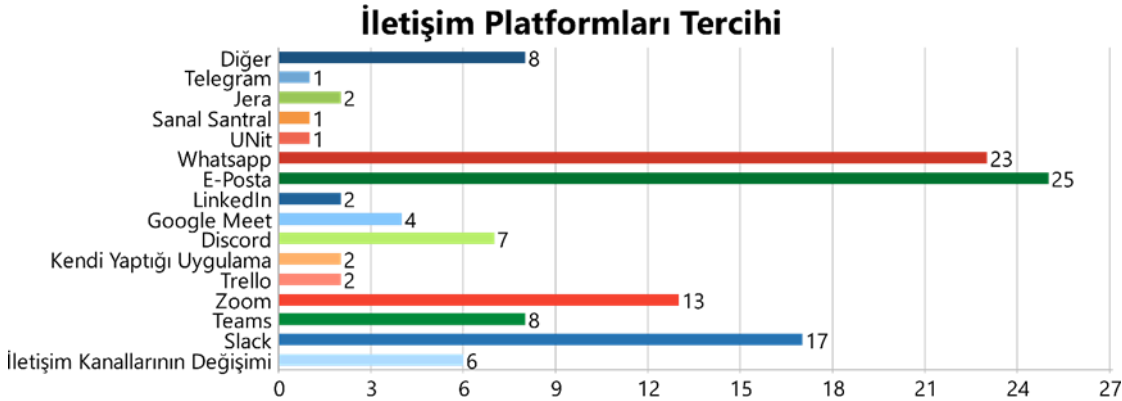
“Aslında dijitalleşme bizim bugünkü konumumuzu belirledi. Teknolojiyi kullanarak. Bir baktık etrafımızda sanatsal kişilerde kümelendi ve oyun geliştirmeye de yöneldik ve çok kültürlü bir yapı aldı. Artık bilgiye ulaşmak kolay. Eskiden para verip satın şeyleri YouTube yazıp bulabiliyoruz. Sınırsız bir bilgi var yeter ki aramayı bilelim.” (K24)

Tema 4: İletişim Platformları Tercihi

Şekil 7. İletişim Platformları Tercihi (1)

Katılımcıların iletişim platformu tercihi temasına yönelik oluşturulan kodların kod temelli grafiğine şekil 7’de yer verilmiştir. Buna göre 36 e-posta, 34 WhatsApp, 27 Slack, 16 zoom, 11 teams, 9 diğer, 9 discord, 6 iletişim kanallarının değişimi, 4 google meet, 2 telegram, 2 jera, 2 sanal santral, 2 UNit, 2 LinkedIn, 2 trello, 2 kendi yaptığı uygulama kodu bulunmaktadır.

Şekil 8. İletişim Platformları Tercihi (2)

Katılımcıların 25’i e-posta, 23’ü WhatsApp, 17’si slack, 13’ü zoom, 8’i teams, 8’i diğer, 7’si discord, 6’sı iletişim kanallarının değişimi, 4’ü Google meet, 2’si jera, 2’si trello, 2’si kendi yaptığı uygulama, 2’si LinkedIn, 1’i telegram, 1’i UNit ve 1’i sanal santral koduna yanıt vermiştir.

Araştırmanın önem taşıyan bir diğer sorusu ise dijitalin getirdiği yenilikler ile iletişim platformlarında yaşanan değişimler olmuştur. İletişim platformlarındaki yaşanan değişimi öğrenmek adına katılımcılara; Dijitalleşmeyle birlikte, çalışma hayatınızda ve sektörünüzde kullandığınız iletişim platformları nelerdir? sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar bu soruya her ne kadar hızlı ve aktif iletişim kurabilecekleri WhatsApp ya da Zoom gibi uygulamaları kullansalar da resmi yazışmalarda hala e-posta kullanmayı sürdürdüklerini, yazılı bir doküman kalması hususunda mailleşmenin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. K6, K18, K21 kodlu katılımcıların ifadeleri şu şekildedir;

“Evrak iletişimde mail kullanıyoruz. Resmi bir kuruma yazılıyorsa ve saklanması gerekiyorsa kesinlikle mail şirket maili kullanıyorum. Maillerimi saklarım.” (K6)

“Daha profesyonel olmak gerekir. Whatsapp anında saniyelik ulaşılabilir. Ama mail daha yönetilebilir. Arşiv özelliği var.” (K18)

“Yazılı kalması gereken şeyler de mailleşiyoruz.” (K21)

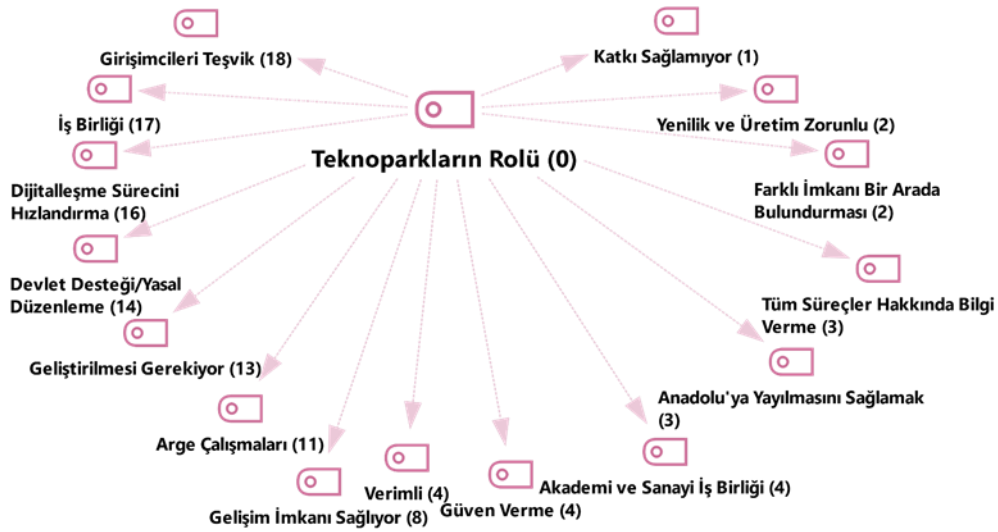
Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda iletişim platformları temasının altında yer alan kodlardan bir diğeri Whatsapp kodudur. Katılımcıların şirket içinde anlık iletişim kurmak için kullandıkları uygulamaların başında WhatsApp gelmektedir. K7 kodlu katılımcının ifadesi şu şekildedir;

“Chat programı olarak Whatsapp kullanıyoruz müşterilerle iletişimde çok fazla Whatsapp kullanıyoruz mailleşme bu noktada bizde daha geride. Olay biraz konu bazlı operasyon pazarlama satış gibi alt gruplar kurup müşterilerle ilgili herkese ulaşabiliyoruz. Her şeyin gruplar üzerinde dönüyor.” (K7)

Katılımcıların iletişim platformlarından bir diğeri önemli uygulama ise slack uygulamasıdır. Özellikle oyun sektörünün hâkim olduğu firmalar ile yazılım sektöründeki firmaların yeni iletişim kanalları arasında slack uygulamasını Whatsapp uygulamasına göre daha çok tercih ettikleri belirtilmiştir. Bu uygulamanın WhatsApp’a göre daha kurumsal olduğunu, işleyişin daha doğru yapıldığını, WhatsApp’ı kişisel iletişim aracı olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu uygulamanın katılımcılar arasında aktif bir şekilde kullanıldığı gözlemlenmektedir. K4, kodlu katılımcının ifadesi şu şekildedir;

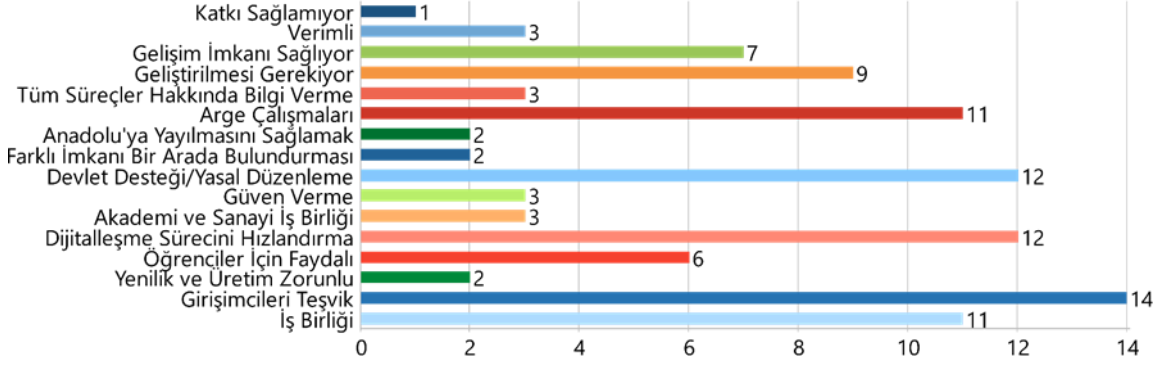
“Birincil iletişim aracımız slack.” (K4)

Tema 5: Teknoparkların Rolü

Şekil 9. Teknoparkların Rolü (1)

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda oluşturulan tema teknoparkların rolü temasıdır. Teknoparkların rolü teması altında oluşturulan kodlar ve bu kodların kod temelli frekansları şekil 9’da yer almaktadır.

Teknoparkların Rolü**Şekil 10. Teknoparkların Rolü (2)**

Çalışmanın asıl sorunsalı olan dijital kültürün yayılmasında teknoparkların rolünü öğrenmek” için hazırlanan soru ise Türkiye’de dijital kültürün gelişimi ve yayılmasında teknoparkların rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusu olmuştur. Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda teknoparkların rolü temasının kodlarından ilki girişimcileri teşvik kodudur. Teknoparkların girişimcilere yönelik sağlamış olduğu destekler, avantajlar, muafiyetler girişimcileri teknoparkta şirketleşmeye itmektedir. K3 kodlu katılımcının ifadesi şu şekildedir;

“Teknoparkların kurgulanmak istenen yapıları da çok güzel. İnsanlar buraya rağbet gösteriyor. Yeni şirketler kuruluyor ve kendi araştırmalarını yapmak için şirketler faaliyet gösteriyor. Bu çok güzel dijitalleşme anlamında.” (K3)

Teknoparklar yeni buluşların ortaya çıktığı ar-ge faaliyetlerinin gerçekleştiği ortamlar olması sebebiyle girişimcileri aynı çatı altında birleştirerek birbirleriyle etkileşimlerini sağlamakta, birlikte iş fikri potansiyelini yükseltmekte, ulusal ve uluslararası hizmetleri kolaylaştırmaktadır. Bu anlamda teknoparkların rolü teması altında oluşturulan bir diğer kod ar-ge çalışmaları kodudur. Katılımcılar teknoparkların ar-ge çalışmalarına katkı sağladığını, bu noktada yönetici firmanın da mentörlük yaptığını, aynı sektörlerin bir araya gelmesiyle oluşan sinerji açısından yeni iş fikirlerinin doğduğunu dile getirmişlerdir. K10, kodlu katılımcının ifadesi şu şekildedir;

“Türkiye’de bunun yaygınlaşmasına ve yayılmasında teknoparkların öncülük ettiğini söyleyebiliriz. Bunun yanında teknoparklarda önemli ar-ge çalışmaları yapılıyor. Ar-Ge de aslında bu dijital kültür ve dijital yolculuğun en önemli parçası. Çünkü dijital tarafta hep bir devinim ve gelişim ihtiyacı var. Dolayısıyla Arge ile her türlü desteklemek zorundasınız.” (K10)

Teknoparkların rolü teması altında oluşturulan bir diğer kod dijitalleşme sürecini hızlandırma kodudur. K11 kodlu katılımcının ifadesi şu şekildedir;

“Dijital kültürün oluşabilmesi için daha uzun yolumuz var. Tek başına kültürle ya da tek başına dijitalleşmeyle olacak iş değil. Teknoparklar bu anlamda değerli özellikle yayılabilmesi için. Değişkenlerden sadece bir tanesi ama yaratımcılar açısından çok büyük bir nimet.” (K11)

Teknoparkların rolü temasına ilişkin katılımcı ifadelerinden oluşturulan kodlar grafikte belge temelli grafik olarak gösterilmektedir. Buna göre; 14’ü girişimcileri teşvik, 12’si devlet desteği/yasal düzenleme, 12’si dijitalleşme sürecini hızlandırma, 11’i ar-ge çalışmaları, 11’i iş birliği, 9’u geliştirilmesi gerekiyor, 7’si gelişim imkânı sağlıyor, 6’sı öğrenciler için faydalı, 3’ü verimli, 3’ü tüm süreçler hakkında bilgi verme, 3’ü güven verme, 3’ü akademi sanayi işbirliği, 2’si Anadolu’ya yayılmasını sağlamak, 2’si farklı imkânları bir arada bulundurmak, 2’si yenilik ve üretim zorunlu ve 1’i katkı sağlamıyor koduna ilişkin yanıt vermiştir.

5. SONUÇ ve TARTIŞMA

Tarih boyunca insanlığın ilerlemesini teknoloji kavramı, zaman içerisinde farklı şekiller almıştır. Teknoloji için büyük sayılabilecek adımların ilki Tarım Devrimi ikincisi ise Sanayi Devrimi olarak görülmektedir. İçinde bulunduğumuz zaman dilimi kültürün dijitalleştiği, dijital teknolojilerin hızla dünyanın her yerinde mutlak bir egemenliğe ulaştığı süreci temsil etmektedir. İnternet'in kullanılmaya başlaması ve dijitalleşmenin her alana nüfuz etmesi ile ortaya çıkan dönem Dijital Çağ olarak ifade edilmektedir. Değişimlerin yaşandığı ve dijital çağın getirisi olan internetin her alana yayılmasıyla zaman içinde dijital kültürün bireyleri oluşmaya başlamıştır. Dijital kültür sosyal dinamikleri yeni baştan kurgulamış, bununla birlikte çalışma hayatında da köklü değişimler yaşanmasına sebep olmuştur. 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren bilgi teknolojilerinin gündelik yaşamın içerisine hâkim olmasıyla birlikte dijital toplum, dijital kültür, dijital çağ gibi kavramlar gerek akademinin gerekse toplumsal alanın gündemini oluşturmuştur. Buna bağlı olarak içinde bulunduğumuz çağda bilgi ve enformasyon kavramları yan yana anılmaya başlanmıştır.

Günümüz dünyasında inovasyon ve ar-genin kilit noktası olarak görülen teknoparklar, bir ürünün buluşundan onun ticarileştirilmesine kadar önemli görevler üstlenmektedir. Aynı zamanda küreselleşme ve global dünyaya açılma noktasında bir köprü görevi gören teknoparklar, üniversite sanayi iş birliği bağlamında bilimsel bilgi ve endüstriyel gelişmelerin desteklenmesi noktasında da işletmelerin tercih ettiği temel kurumsal yapılar arasında yer almaktadır. Ayrıca teknoparklar, üniversite yakınlarında ya da üniversite içinde kurulması sayesinde üniversite sanayi iş birliğinin güçlenmesi noktasında önemli roller üstlenmektedir. Bu noktada teknoparklar; günümüz dünyasının dijitalleşmesi, kültürün dijitale aktarılması ve benimsenerek yayılması noktasında oldukça önem arz etmektedir. Bu kapsamda makale çalışması toplumsal sistem içerisinde gelişen bu yeni yapılanmaya odaklanmaktadır.

Çalışma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış ve bu görüşmelerde dijital, dijitalleşme kavramlarının teknopark firmalarında hangi ölçüde benimsendiği analiz edilmiştir ve dijital kültürün yayılmasında teknoparkların rolü üzerine odaklanılmıştır. Çanakkale Teknopark'ta yer alan firma yöneticileri ile yapılan görüşmelerde öncelikli olarak dijitalin ve dijital kültürün ne ifade ettiğini öğrenmeye yönelik sorular sorulmuştur. Verilen cevaplar kapsamında teknopark yöneticilerinin dijitalle entegre oldukları, çalışma hayatında dijital verileri kullandıkları ve dijitalleşen kültüre uyum sağladıkları görülmektedir. Çanakkale Teknopark'ın sektörel dağılımlarına bakıldığında çoğunlukla (%52) yazılım sektörüne ait olduğu görülmektedir. Bu bağlamda katılımcılar, kuruluş günlerinden itibaren dijitalin içinde yer aldıklarını, dijitalleşmeye çalışan bir firma olmadıklarını aksine firmaların dijitalleşmesi noktasında faaliyet gösteren firmalar olduklarını ifade etmişlerdir. Çalışma hayatında ve kültürün dijitalleşmesinde teknopark içinde bulunan firmaların aktif olarak rol oynadığı görülmektedir.

Dijital her alanı etkilediği gibi çalışma hayatını da büyük oranda etkisi altına almıştır. Bu anlamda dijitalin çalışma hayatındaki etkilerini anlamaya yönelik sorulan sorularda katılımcıların vermiş olduğu cevaplar birleştirildiğinde Covid süreci ile dijitalleşmenin ivme kazandığı, dijitalleşme anlamında uzun yıllar alacak gelişim sürecinin çok kısa zamanda yaşandığını ve çalışma hayatının içinde yer alan tüm bireylerin bu sürece uyum sağlamak zorunda kaldığını belirtmişlerdir. Katılımcıların ortak ifadelerine göre yaşanan bu dijitalleşme sürecinin kaçınılmaz olduğu ve sektörlere avantaj sağladığı anlaşılmıştır.

Geleneksel yöntemle iş yapma modelleri dijital iletişim araçlarının yaygınlaşması ile birlikte değişmiştir. Çalışmanın analiz kısmında ortaya konulan tespitlerden biri de çalışma hayatında kullanılan iletişim kanallarının değişim göstermesidir. Teknopark çalışanlarının kişiler arasında sıklıkla bilinen ve kullanılan iletişim araçlarından ve dijital uygulamalardan farklı araçları ve uygulamaları kullandıkları tespit edilmiştir. Buna göre

teknopark çalışanlarının en fazla tercih ettiği dijital iletişim platformları arasında WhatsApp, Snack, Discord gibi iletişim platformları bulunmaktadır. Buradaki istisna bulgu daha geleneksel olarak bilinen mailleşmenin teknopark çalışanları tarafından yaygın bir iletişim platformu olarak tercih edilmesidir.

Teknoparkların dijitalleşme noktasındaki rolünü öğrenme amaçlı sorulan sorularda katılımcıların çoğu ar-ge donanımı barındıran teknoparkların dijitalleşme noktasında çok önemli olduğunu, farklı sektörlerin bir arada bulunarak iş yapma olanaklarının tanındığını, aynı sektördeki firmaların bir arada olmasıyla sinerji ağının oluştuğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar üniversite sanayi iş birlikleri noktasında teknoparkların önemini, üniversitenin içinde ya da yakınında kurulması sayesinde öğrencilerle hızlı ve dinamik iletişim kurulması konusundaki avantajları dile getirmiş ve bu sayede ülke ekonomisinde teknoparkların etkin rol oynadığını ileri sürmüşlerdir.

Bu çalışma Çanakkale Teknopark çalışanları üzerine yapılan araştırma sayesinde dijitalleşme ve dijital kültür kavramları ile teknopark firmaları arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bu güçlü ilişkinin yalnızca Çanakkale Teknopark ile sınırlı olmadığı diğer teknoparkların da dijitalleşme süreçlerine katkıda bulunduğu ön görülmektedir. Büyümenin ve globalleşmenin ilk adımlarından biri ar-ge faaliyetleri gerçekleştirmek, dijital çağın getirdiği yeniliklere uyum sağlamak, sürekliliğin içinde gelişime devam etmektir. Teknoparkların ar-ge donanımı üreten yapılar olması bağlamında dijitalleşme sürecine doğrudan ve dolaylı olarak etkileri olduğu görülmektedir. Bu anlamda dijitalleşmenin hemen tüm alanlarda dünya genelinde yarattığı değişimlerin geri döndürülemez etkilerinin olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda ve çalışmadan elde edilen veriler ekseninde değerlendirildiğinde Türk toplumu açısından, bu süreçlerin dışında kalmamak, dijitalleşme hususunda dünya standartlarını yakalamak ve toplumsal yaşamı sağlıklı bir biçimde bu değişime entegre etmek için teknoparkların bilgi, deneyim ve fikirlerinden yararlanılmasının çok önemli olduğu ön görülmektedir. Aynı zamanda iki farklı görüşme yöntemi uygulanan çalışmada katılımcılar online platform üzerinde kendilerini daha rahat ifade etmiş, görüşme süreleri online olarak yapıldığında daha uzun sürmüştür. Bu bağlamda dijitalin içinde yer alan firmaların dijitalle entegre oldukları çıkarımı yapılabilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alkibay S Orhaner E Korkmaz S ve Sertoğlu A E (2012). Üniversite Sanayi İşbirliği Çerçevesinde Teknoparklar, Yönetimsel Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(12), 65-85.
- Babacan M (1995). *Dünyada ve Türkiye 'de Teknoparklar Bilim ve Teknoloji Parkları*. İzmir: Asil Ofset Matbaası.
- Bakouros L Mardas D ve Varsakelis (2002). Science Park A High Tech Fantasy: An Analysis of The Science Park of Greece. *Technovation*, 22(2), 123-128.
- Batur Z ve Uygun K (2012). İki Neslin Bir Kavram Algısı: Teknoloji. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 74-88.
- Bell D (2001). *An Introduction to Cybercultures*. Routledge: London.
- Bloomberg, J. (2018). *Digitization, Digitalization, And Digital Transformation: Confuse Them At Your Peril*. <https://www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformation-confuse-them-at-yourperil/?sh=18fe56752f2c#3bfe7bdb2f2c>. Son erişim tarihi, 03/07/2022.
- Castells M ve Hall P (1994). *Technopoles of the World: The making of 21st Century Industrial Complexes*. Routledge: London.

- Çanakkale Teknoloji Geliştirme Bölgesi A.Ş (ÇTGB). <https://www.canakkaleteknopark.com.tr/>. Son erişim tarihi, 03/07/2022.
- Deuze M (2005). Participation, Remediation, Bricolage: Considering Principal Components of a Digital Culture. *The Information Society*, 22(2), 63-75.
- Dündar M M (2020). Kobilerin Dijital Dönüşümü. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi.
- Felsenstein D (1994). University-Related Science Parks-'Seedbeds' or Enclaves of Innovation? *Technovation*, 14(2), 93-110.
- Gartner Glossary. (2020). *Digitalization*. <https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/digitalization>. Son erişim tarihi, 07/04/2022.
- Gülsoy S (2020). *Sanat ve Dijitalleşme. Sanat Sosyolojisi içinde*, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Güzel, E (2016). Dijital Kültür ve Çevrimiçi Sosyal Ağlarda Rekabetin Aktörü: "Dijital Habitus", *Gümüşhane Üniversitesi, İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 4(1), 82-103.
- International Association of Science Parks International Board (IASP). (2002). <http://www.iasp.ws/publico/index.jsp?enl=2>. Son erişim tarihi, 11/06/2022.
- Klein M (2020). İşletmelerin Dijital Dönüşüm Senaryoları-Kavramsal Bir Model Önerisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(74), 997-1019.
- Koç R (2022). Dijitalleşen Kültür ya da Kültürün Dijitalleşmesi: Dijital Kültür Kavramı. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 15(38), 500-513.
- Muro M Liu S Whiton Y ve Kulkarni S (2017). Digitalization and The American Workforce. https://www.brookings.edu/wpcontent/uploads/2017/11/mpp_2017nov15_digitalization_full_report.pdf. Son erişim tarihi, 03/07/2022.
- Petrescu M (2008). Digitisation of Cultural Documents. *Philobiblon: Transylvanian Journal of Multidisciplinary Research in Humanities*, 13(1), 547-557.
- Rab Á (2007). *Digital Culture – Digitalised Culture and Culture Created on a Digital Platform*. Gondolat: Budapest.
- Ronchi, Alfredo, Michele. (2009). *E Culture: Cultural Content in The Digital Age*. Springer: Dordrecht.
- TGBD (2022). Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Derneği (TGBD), *Türkiye’de ve Dünya’da Teknoparklar*. <http://tgbd.org.tr/WebContent/WebContent/4708>. Son erişim tarihi, 23/07/2022.
- Thompson, John B (2008). *Medya ve Modernite*. Çev. Serdar Öztürk. İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Tocci R Widmer N ve Moss G (2004). *Digital Systems: Principles and Applications*. y.y.
- TÜBİTAK BİLGEM (Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi) (t.y.). Dijital Dönüşüm Nedir? Dijital Dönüşüm Portalı. Gebze: TÜBİTAK.
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) (2021). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması 2021. Ankara: TÜİK.
- Uzkurt C (2008). *Pazarlamada Değer Yaratma Aracı Olarak Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Örgüt Kültürü*. İstanbul: Beta Yayınları.

Yankın B. F. (2018). Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, E-Dergi*, 7(2): 1-38.

Yeşilorman M ve Koç F (2014). Bilgi Toplumunun Teknoloji Temelleri Üzerine Eleştirel Bir Bakış. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 117-199.

We Are Social (2023). *We Are Social Global Dijital 2023 Raporu*. <https://omgiletisim.com/we-are-social-dijital-2023-global-ve-turkiye-raporu-yayinlandi/> Son erişim tarihi, 07/08/2023.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu çalışmada taraf olabilecek herhangi bir kişi, kurum veya kuruluş arasında bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek ve Teşekkür: Çalışma için herhangi bir kurum ya da kuruluştan finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul İzin: Araştırmaya yönelik etik kurul onayı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kurulu, Bilimsel Araştırma Etik Kurulunca 28.04.2022 tarih ve 09/26 sayılı yazı ile alınmıştır.

Araştırmacı Katkısı: Yazarlar eşit oranda çalışmaya katkıda bulunmuşlardır.